

Technická směrnice

č. 55 - 2010

kteřou se stanovují požadavky a environmentální kritéria pro propůjčení ochranné známky

Topné pelety z bylinné fytomasy

Cílem stanovení kritérií Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků pro udělení ekoznačky „Ekologicky šetrný výrobek“ pro topné pelety z bylinné biomasy je zejména podporovat:

- paliva, výrobky a materiály, které představují alternativu k jiným, běžně užívaným fosilním palivům,
- využívání obnovitelných zdrojů, zpracování a energetické využití rostlinného odpadu,
- snižování případných rizik pro životní prostředí a zdraví, spojených se spalováním fosilních a jiných paliv s obsahem nebezpečných látek nebo předcházení těmto rizikům.

Cílem ekoznačky je navíc posilovat u spotřebitelů povědomí o ochraně životního prostředí.

Při sklizni zemědělských produktů a při jejich dalším zpracování vzniká značné množství druhotné fytomasy, kterou je možné využít jako suroviny pro výrobu biopaliv. Část produkce slámy je možné zpracovat do formy topných pelet, které mají vysoké užitné vlastnosti pro spalování v automatických kotlích. Rovněž při údržbě trvalých travních porostů vzniká značné množství takto využitelné travní fytomasy. Vedle toho existuje řada rostlin speciálně pěstovaných a využívaných pro energetické účely, např. energetický šťovík, ozdobnice, chrastice rákosovitá a další.

Spalování pelet z rostlinné biomasy ve srovnání s fosilními palivy méně zatěžuje ovzduší oxidy síry a některými těžkými kovy. Produkce CO₂ je přitom neutrální a nepřispívá tak ke vzniku skleníkového efektu a ke globálnímu oteplování Země. Popel vzniklý při spalování pelet z fytomasy není nutné ukládat na skládku, ale lze ho použít jako hnojivo nebo jako kompostový substrát.

Technická směrnice č. 55 - 2010 je harmonizována s odpovídajícími předpisy pro udělování ekoznačky v zahraničí, konkrétně s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o revidovaném systému Společenství pro udělování ekoznačky, které stanoví, že ekoznačka může být udělena produktu s vlastnostmi, které mu umožňují přispívat ke zlepšení klíčových environmentálních aspektů, a že kritéria pro udělení ekoznačky se stanovují podle výrobových kategorií.

Ministerstvo životního prostředí a CENIA, česká informační agentura životního prostředí, pracoviště Agentura pro ekologicky šetrné výrobky, jsou členy Global Ecolabelling Network, organizace sdružující tři desítky významných světových programů ekoznačení a jejich představitelů. S produktovou kategorií topných pelet z biomasy jsou dobré zkušenosti v programu ekoznačení severovýchodních států a s přihlédnutím k požadavkům a kritériím uplatňovaným pro udělení severovýchodní ekoznačky byla zpracována tato technická směrnice.

1 Definice pojmů

Pro účely této směrnice:

- 1.1 Energetická biomasa, využívaná pro přímé spalování, je veškerá rostlinná hmota, tedy fytomasa, včetně fytomasy dřevní a fytomasy nedřevní z rostlin bylinného charakteru. Bylinná fytomasa pochází z rostlin, které nemají dřevitý stonek a které odumírají na konci vegetační doby.
- 1.2 Peleta je palivo uměle upravené lisováním sypkého materiálu bez přídavných pojiv do formy vhodné pro spalování. Obvykle má lisovaný materiál tvar válce o průměru nejvíce 25 mm.
- 1.3 Rostlinný odpad je nekontaminovaný odpad ze zemědělské prvovýroby, údržby krajiny, zahradnictví, lesnictví, např. kukuřičná a řepková sláma, obilná sláma, seno apod. (vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, ve znění pozdějších předpisů).

2 Vymezení kategorie

Technická směrnice MŽP č. 55-2008 se vztahuje na pelety z bylinné fytomasy, nekontaminovaného rostlinného odpadu ze zemědělské prvovýroby a údržby krajiny, zahradnictví, lesnictví (viz definice 1.3) vyráběné z rostlinných pletiv a s množstvím příměsí a pojiv omezeným na max. 6 % hmotnosti.

3 Základní požadavky

3.1 Výrobky vymezené bodem 2 a jejich výrobce/dovozce jako žadatel o ekoznačku, musí splňovat požadavky platných předpisů týkajících se ochrany životního prostředí, vztahujících se na výrobek a jeho výrobu, zejména:

- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 20/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 188/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech).

3.2 Výrobky vymezené bodem 2, přihlašované k udělení ekoznačky, musí mít užité vlastnosti srovnatelné nebo lepší než obdobné výrobky této kategorie musí splňovat požadavky platných technických norem, bezpečnostních, zdravotních, hygienických, požárních a jiných předpisů pokud existují, zejména:

- zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů,
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

4 Specifické požadavky

Pelety z bylinné fytomasy, výrobky označené ekoznačkou, ochrannou známkou „Ekologicky šetrný výrobek“, musí vyhovět vymezení skupiny výrobků, viz článek 2 a splnit následující požadavky.

4.1 Užité parametry

Výhřevnost vztažená na bezvodý stav	- min. 16 MJ.kg ⁻¹
Obsah vody celkový	- max. 10 %

Obsah popela přepočtený na bezvodý stav	- max. 6 %
Hustota pelety, měrná hmotnost	- min. 1,12 kg.dm ⁻³
Otěr, mechanická odolnost	- max. 2,3 %

Obsahy prvků vztažené na bezvodý stav vzorku:

dusík celkový (N _{celk.})	max. 0,9 % hm.
síra celková (S _{celk.})	max. 0,15 % hm.
chlór celkový (Cl _{celk.})	max. 0,18 % hm.

Maximální podíl aditiv, pomocných lisovacích prostředků nebo inhibitorů struskování, do 6 % hm.

- 4.2 Pelety vymezené bodem 2 musí zaručovat dobu minimální skladovatelnosti 6 měsíců při zachování vlastností uvedených v bodu 4.1.

Pro stálé dodržování užitečných a ekologických vlastností výrobku musí výrobce písemnou formou upozornit spotřebitele na standardní podmínky jeho skladování a uvést minimální zaručenou výhřevnost k datu výroby.

- 4.3 Na obalech musejí být uvedeny pokyny a informace o správném způsobu nakládání s použitým obalem v souladu se zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů. Nepřípustný je obal z PVC.
- 4.4 Výrobci se doporučuje informovat spotřebitele o ekologických vlastnostech výrobku.

5 Posuzování a ověřování

- 5.1 Splnění základních požadavků musí být žadatelem, výrobcem nebo dovozcem prokázáno:

- čestným prohlášením, že s ním není vedeno správní řízení za porušování legislativních předpisů týkajících se životního prostředí a prohlášením o dodržování ekologických zásad při výrobě předmětného výrobku, resp. vyjádřením České inspekce životního prostředí, že s žadatelem není nebo nebylo vedeno správní řízení o pokutě.

- 5.2 Splnění specifických požadavků musí být žadatelem prokázáno platným osvědčením vydaným v ČR autorizovanou osobou nebo akreditovanou laboratoří pro daný obor výrobků a/nebo prohlášením žadatele doloženým průkaznou dokumentací. Žadatel o ekoznačku doloží písemné prohlášení o splnění požadavků vystavené na základě zpráv o zkouškách od autorizovaných osob nebo akreditovaných laboratoří, průvodní technické či výrobkové dokumentace. Jako zkušební metody lze použít postupy dle ČSN nebo specifikované chemické analýzy:

Vybrané normy pro testování biopaliv:

ČSN P CEN/TS 15149-1:2006 Tuhá biopaliva - Metody stanovení zrnitostního rozdělení - Část 1: Metoda třídění oscilačním sítem s otvory o velikosti 3,15 mm a většími

ČSN P CEN/TS 14918:2006 Tuhá biopaliva - Metoda stanovení spalného tepla a výhřevnosti

ČSN P CEN/TS 14774-1:2005 Pevná biopaliva - Metody stanovení obsahu vody - Metoda sušení v sušárně - Část 1: Celková voda - Referenční metoda

ČSN P CEN/TS 14774-2:2005 Pevná biopaliva - Metody stanovení obsahu vody - Metoda sušení v sušárně - Část 2: Celková voda - Zjednodušená metoda

ČSN P CEN/TS 14775:2005 Pevná biopaliva - Metody stanovení obsahu popela

ČSN P CEN/TS 15210-1:2006 Tuhá biopaliva - Metody stanovení mechanické odolnosti pelet a briket - Část 1: Pelety

ČSN P CEN/TS 15289:2006 Tuhá biopaliva - Stanovení celkového obsahu síry a chlóru

ČSN P CEN/TS 15103:2006 Tuhá biopaliva - Metody stanovení sypné hmotnosti

ČSN ISO 540:2000 Tuhá paliva - Stanovení tavitelnosti popela - Vysokoteplotní metoda s trubici

ČSN P CEN/TS 15104:2006 Tuhá biopaliva - Stanovení celkového obsahu uhlíku, vodíku a dusíku - Instrumentální metody

V případě potřeby lze použít jiné zkušební metody než ty, které jsou uvedeny pro každé kritérium, pokud je příslušný odpovědný orgán, který posuzuje žádost o udělení ekoznačky, uzná za rovnocenné. Ten také může vyžadovat doplňkovou dokumentaci a může provést nezávislá ověřování, včetně návštěv v místech výroby.

- 5.3 Při posuzování žádosti a kontrole dodržování požadavků a kritérií u žadatele bude vzato v úvahu zavedení uznaných systémů environmentálního managementu jako je certifikace podle ČSN EN ISO 14001 nebo registrace Programu EMAS podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001.

Rovněž bude vzato v úvahu zda má žadatel systém řízení kvality certifikovaný podle normy ČSN EN ISO 9001. V tomto případě nutnost kontroly, která může být Agenturou prováděna nahodile, odpadá.

6 Organizační záležitosti

Organizační záležitosti k podání přihlášky k výběrovému řízení pro propůjčení ekoznačky, ochranné známky „Ekologicky šetrný výrobek“, zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, pracoviště Agentura pro ekologicky šetrné výrobky a služby, Litevská 8/1174, 100 05 Praha 10.

7 Platnost

Tato technická směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu a má platnost do 31.10.2013.

V Praze dne 1.10.2010

Mgr. Pavel Drobil
ministr životního prostředí